

MÀSTER OFICIAL EN ESTUDIS DE DONES, GÈNERE I CIUTADANIA

Presentació de les assignatures modalitat presencial

❖ **MÒDUL: FONAMENTS DE L'ANÀLISI FEMINISTA**

(Aquest mòdul correspon a les assignatures troncal i és comú a les dues especialitats del màster. Està format per quatre assignatures obligatòries de 5 ectes cadascuna)

❖ **Història dels feminismes**

Aquesta assignatura vol introduir l'alumnat en una visió nova i no androcèntrica de la història dels moviments socials. Vol destacar així mateix quins moviments socials han incorporat les realitats i/o reivindicacions de gènere a les seves estratègies de lluita i la forma en que tals estratègies han influït en el benestar col·lectiu resultant. El seu plantejament respon a la voluntat de fer una història específica dels moviments de dones; de plantejar així mateix una visió transversal dels moviments feministes en el temps i els espais de les societats contemporànies; i d'examinar a més les seves respostes al patriarcat i als sistemes de dominació de gènere que han exclòs i exclouen a les dones. El seu abast cronològic i territorial va des de l'Europa pre-industrial fins a l'Amèrica Llatina de finals del segle XX. Es proposa més concretament: 1) Estudiar les aportacions dels diferents col·lectius de dones i dels moviments feministes als moviments socials d'homes i dones; 2) Conèixer les particularitats dels moviments de dones i moviments feministes a Europa, Estats Units i Europa Llatina; 3) Reconèixer el paper que han tingut les dones en el desenvolupament de les societats; 4) Entendre les diferents estratègies que s'han aplicat al llarg del temps per reforçar el patriarcat; 5) Comprendre que la situació dels moviments feministes actuals és el resultat d'unes reivindicacions històriques.

❖ **Teoria feminista I**

Aquesta assignatura pretén apropar l'alumnat als conceptes teòrics fonamentals que conformen el corpus de la teoria feminista, des del feminisme il·lustrat, el feminisme radical i marxista fins als feminismes de la contemporaneïtat. Les persones que cursin aquesta assignatura obtindran un coneixement bàsic sobre a) l'evolució històrica dels diferents tipus de feminisme i les reflexions teòriques clàssiques aportades pel que fa l'anàlisi de les relacions socials entre homes i dones b) les principals eines teòriques i metodològiques que aporta la teoria feminista al procés de creació de coneixement crític i la seva potencial aplicabilitat a l'hora d'interpretar la realitat i desafiar l'ordre social; c) la teoria feminista des de la seva dimensió normativa y el seu vincle amb l'acció política i la transformació de la realitat; d) les contribucions feministes més actuals, amb especial èmfasi en les aproximacions postmodernistes que difuminen les adscripcions tradicionals gènere-sexe i en els feminismes que aborden les interseccions de la raça/etnicitat i la classe en l'estructuració del gènere

❖ **Anàlisi feminista del dret**

El dret pretén crear unes normes de convivència humana i de resolució de conflictes. Es presenta neutral i objectiu quan en canvi, el dret ha estat criticat pels diferents moviments feministes com un instrument de dominació patriarcal i d'opressió per a les diferents dones. L'objectiu de l'assignatura és analitzar com s'ha traduït (o es pot traduir) jurídicament les diferents demandes del pensament

feminista, i si el dret pot ser un instrument de transformació social al servei dels interessos i demandes de les dones avui en dia. S'espera que l'alumnat que cursi aquesta assignatura pugui arribar a: 1) entendre els conceptes bàsics i les premisses legals sobre les quals es construeix el dret a les nostres societats 2) adquireixi una visió general dels diferents posicionaments feministes respecte al Dret i 3) sigui capaç de realitzar una anàlisi crítica des de la perspectiva feminista de diferents institucions jurídiques.

❖ **Benestar, família i gènere**

Els règims de benestar han tingut un impacte diferencial en les dones, tant en l'àmbit laboral com en el sanitari, en els serveis socials i també en el sí de les famílies, especialment en les tasques de cura en les que les dones realitzen la major part de feines i/o activitats. L'objectiu principal d'aquesta assignatura és estudiar els règims de benestar des d'una perspectiva no androcèntrica. D'una banda, s'analitza la incidència de les polítiques públiques en el benestar de les dones, els canvis en els models familiars i l'impacte de les polítiques familiars en les famílies, examinant les famílies monoparentals encapçalades per dones com un dels col·lectius familiars emergents. I, de l'altra, s'examina aquells col·lectius de dones que estan en processos d'exclusió social, partint dels conceptes bàsics de la desigualtat social en relació al gènere.

❖ **MÒDUL: POLÍTIQUES PÚBLIQUES I GÈNERE**

(Aquest mòdul correspon a les assignatures obligatòries per a l'alumnat que cursa l'especialitat de Dones, treball i polítiques públiques. Està format per quatre assignatures de 5 ectes cadascuna)

❖ **Dones i espais**

L'objectiu de l'assignatura és introduir l'alumnat en l'estudi de l'espai des d'una perspectiva de gènere, primer a partir de l'anàlisi dels patrons diferencials de les dones en la seva relació amb l'espai i més endavant reconeixent l'estructura de gènere a la societat com un element fonamental per comprendre els canvis econòmics i socials del món contemporani.

La geografia ha considerada tradicionalment per la societat com un conjunt neutre, asexuat i homogeni, sense plantejar les profundes diferències que hi ha entre homes i dones en la utilització de l'espai. La geografia de gènere defensa que l'espai no és neutre des del punt de vista de gènere i això implica la necessitat d'incorporar les diferències socials entre homes i dones i les diferències territorials en les relacions de gènere per explicar la realitat en qualsevol lloc del món i a qualsevol escala. Des d'aquesta perspectiva l'assignatura pretén donar a conèixer les investigacions més rellevants per a l'anàlisi de gènere en espais rurals i urbans a partir d'exemples de diferents regions del món.

❖ **Dones, temps i vida quotidiana**

La presència femenina en el mercat laboral i la creixent flexibilització i desregulació del temps de treball i de la jornada laboral, han fet palesa la importància del temps com a eix que ordena la societat i la vida quotidiana de les persones. Des d'aquest punt de vista, el temps esdevé un eix bàsic de desigualtat entre gèneres, així com un aspecte clau per al replantejament del benestar quotidià. L'objectiu bàsic de l'assignatura és donar a conèixer aquesta problemàtica i fer balanç de les actuacions dutes a terme fins ara, especialment en el marc europeu. Es pretén que les persones que cursin aquesta assignatura assoleixin un coneixement bàsic de a) els principals conceptes i categories que permeten apropiarnos al temps de treball i al benestar quotidià des d'una perspectiva de gènere, b) les principals línies d'investigació lligades a la temàtica plantejada i c) les principals actuacions que tenen el temps i, en particular, el temps de treball com a eix d'actuació, a la vida quotidiana.

❖ **Educació i gènere en una societat en canvi**

En les nostres societats –micro, meso i macro- l'educació, en base als marcs ideològics, s'ha projectat amb una finalitat reproductora o de transformació. Es constata que els canvis experimentats en els discursos pedagògics i en les polítiques públiques no sempre han tingut un impacte de justícia social en les pràctiques. El binomi sexe-gènere es perpetua inhibint la construcció d'identitats lliurement decidides i els projectes de vida personal. Es nega el dret a l'educació, una educació permanent no sexista, que ha d'esdevenir en diferents contextos al llarg de la vida, sense estar limitada ni ser limitadora. Una educació èticament bel·ligerant que descobreix i té consciència de les barreres no sempre visibles que perpetuen els mecanismes que produeixen i justifiquen les desigualtats. Analitzar els impactes de gènere de les polítiques educatives i dels canvis legislatius, revisar l'educació i el gènere des de perspectives pedagògiques crítiques, i comprendre com es construeix el gènere en diferents contextos, són els eixos articuladors de l'assignatura. La finalitat és aplicar els coneixements adquirits en la reflexió i la interpretació dels marcs teòrics i de les pràctiques educatives, posicionar-se i fer propostes d'innovació pedagògica des d'una perspectiva d'equitat.

❖ **MÒDUL: CRÍTICA FEMINISTA DE LA CULTURA**

(Aquest mòdul correspon a les assignatures obligatòries per a l'alumnat que cursa l'especialitat de Teoria, Crítica i Cultura. Està format per quatre assignatures de 5 ectes cadascuna)

❖ **Anàlisi feminista del discurs en la ciència i en la cultura**

En aquesta assignatura es presentaran els recursos utilitzats per a diferents disciplines i escoles d'anàlisi del discurs des d'una epistemologia crítica feminista. S'analitzarà des de l'anàlisi de converses fins a qualsevol altre material cultural a partir d'aportacions interdisciplinàries que permeten aprofundir en la construcció de fets, posicions i relacions de poder a fi de transformar la transmissió de les relacions de dominació patriarcal, androcèntriques, heteronormatives i colonials. Aprofundirem en l'espai que el llenguatge, la subjectivitat, la cultura i les relacions de poder fan possible en un temps, una història i un context concret.

❖ **Gènere, deconstrucció de la psicopatologia i relacions de poder**

En aquesta assignatura es presenta la construcció de les ciències psi i el seu rol en la construcció del que es normal-normatiu, especialment des de la perspectiva de les relacions sexe-gènere i per col·lectius concrets: dones i LGTB. Es revisen, així mateix, com les iniciatives crítiques que s'han anat desenvolupant al llarg de la història i els col·lectius activistes actuals per a trencar amb la psiquiatrització, la psicologització i la farmacologització de malestars psíquics que tenen un origen social.

❖ **Llenguatge, gènere i mitjans de comunicació**

Cada sistema social crea el seu sistema cultural, el seu ordre simbòlic dominant que s'expressa amb paraules i imatges, amb llenguatges, i que condiciona mentalitats i comportaments. La cultura és una construcció humana i serveix per configurar i conjuntar costums i formes de vida, tradicions i coneixements. Els mites, discursos i llenguatges orals, escrits i audiovisuals no són en absolut neutrals, sinó que han estat creats des d'unes òptiques i posicions concretes. Aquesta assignatura té com a objectiu l'anàlisi de l'imaginari cultural, la llengua, els mitjans de comunicació i la publicitat. L'assignatura està concebuda per tal que l'alumnat, amb independència de la seva carrera i orientació professional, assoleixi a) una perspectiva de gènere en la percepció de la representació de les dones i el gènere en la cultura i els mitjans de comunicació; b) els instruments teòrics i metodològics per analitzar críticament les imatges i llenguatges; c) les eines analítiques per comentar les representacions de gènere en els mitjans; i d) els canals d'intervenció adients per fomentar bones pràctiques i denunciar biaixos sexistes en les representacions de gènere

❖ **Història de les dones**

L'assignatura "Història de les dones" parteix de la consideració de la societat medieval, des de la qual s'analitza la reproducció i producció portada a terme per les dones. Es continua estudiant les millores de la qualitat de vida en els segles de la modernitat per a donar pas a la industrialització i a les aportacions de les dones en aquest període. Continuem plantejant la conquesta de nous espais més enllà del s. XIX i en l'eclosió de la lluita feminista del s.XX reflexada a l'eslògan: Allò personal és polític. Aquesta assignatura és bàsica per que sense ella és impossible entendre la nostra realitat actual. La història, i encara més la història de les dones, ens situa en el coneixement de les causes i els perquè de la situació històrica en la que ens trobem avui en dia.

❖ **ASSIGNATURES OPTATIVES**

(Assignatures optatives per l'alumnat de les dues especialitats de 5 ectes cadascuna)

❖ **Desigualtats, globalització i gènere**

Els efectes dels processos de reestructuració econòmica i geogràfica del capitalisme es manifesten a totes les escales, desde la quotidiana fins la global. A les darreres dècades, a més, hem vist l'exacerbació d'alguns d'aquests efectes en forma d'extrema desigualtat entre regions i en forma de creixent polarització social, processos en els que les dones s'han endut la pitjor part. En aquesta assignatura es tracten críticament qüestions com la globalització i el desenvolupament per entendre com afecten la vida de les dones. En particular, el curs es centrarà en tres qüestions: a) la discussió sobre les teories del desenvolupament, els processos de reestructuració del capitalisme, i els efectes de les polítiques neoliberals en la reproducció social, b) la globalització de la producció i la feminització

de la força de treball, i c) els processos migratoris internacionals des d'una perspectiva de gènere. Es pretén que les persones que la cursin millorin la seva comprensió d'aquestes qüestions alhora que desenvolupen la seva capacitat d'anàlisi crític.

❖ **Història del treball de les dones**

Està molt estesa la idea que la “incorporació de les dones al mercat de treball” no es va produir de forma significativa fins al cap de la segona guerra mundial. I més estesa encara la idea que les treballadores han estat històricament dones pertanyents a les classes obreres i populars. D'aquestes idees es deriven altres com la consideració que l'aportació econòmica de les dones a les llars ha estat marginal i que en tot cas aquesta s'ha concretat en el treball domèstic no assalariat realitzat per a les seves famílies; o la consideració que la “conciliació” i les respostes privades i públiques constitueixen una problemàtica de la nostra època contemporània. Aquestes idees, totes elles errònies esbiaixen profundament el nostre coneixement del passat, però també ens col·loquen en una perspectiva que impedeix la comprensió dels problemes actuals als quals s'enfronten les dones als mercats de treball, en el treball de cures i en la construcció d'una perspectiva feminista que influeixi en el disseny de polítiques públiques més igualitàries. Aquesta assignatura pretén posar les bases d'un coneixement actualitzat sobre el treball assalariat i domèstic de les dones, de totes les classes socials, des del segle XVIII fins a la formació de les societats contemporànies. S'atendrà amb particular atenció: a) al coneixement de la participació real de les dones als mercats de treball en diferents èpoques històriques b) l'anàlisi dels factors que han influït històricament en la determinació d'aquesta participació: des de l'òptica del mercat, des de l'òptica de les famílies i des de les polítiques institucionals –l'Estat i les Institucions Internacionals, l'Església, els Gremis i sindicats i les empreses-. c) la revaloració de l'aportació del treball –assalariat i domèstic- de les dones al benestar familiar i social i d) l'aportació del coneixement històric a la reflexió crítica sobre la situació actual del treball femení i el disseny de polítiques públiques.

❖ **Historia de les relacions laborals**

La història de les relacions laborals des d'una perspectiva de gènere s'inicia amb l'aparició de les primeres lleis del treball. El primer grup normatiu de la legislació del treball és el de la protecció dels menors i de les dones. Aquesta és una actitud en la que coincideixen quasi tots els països i serà especialment sensible a contemplar les conseqüències del treball industrial en la moralitat de les joves treballadores. La protecció als menors i a les dones es desenvolupa per diferents motius: la repercussió en la salut de la població de l'explotació laboral de dones i nens i la condició de víctimes indefenses d'aquest grup de treballadors-es. Informes mèdics expliquen la influència fatal del treball de la dona en la salut dels fills i el deteriorament futur de les noves generacions. La protecció generalitzada de la dona que s'inicia a començaments del segle XX, comprèn també la cura per la “moralitat” de la dona. L'objectiu de l'assignatura contempla l'evolució de la normativa laboral específica del treball femení fins a l'etapa franquista. La visió del passat amb els ulls del present permet avaluar les polítiques de gènere en els diversos períodes històrics.

❖ **Teoría feminista II**

El programa de l'assignatura proporciona un recorregut a través dels textos d'algunes de les més reconegudes teòriques feministes, representatives de diverses posicions teòriques: des del “feminisme de la diferència”, passant pel feminisme lèsbic, queer, post-colonial, fins al post-modern i els més recents plantejaments entorn de la interseccionalitat. El focus de l'anàlisi és el qüestionament del subjecte del feminisme. Més que descriure corrents o escoles, es pretén plantejar qüestions, debats,

disputes. L'objectiu fonamental del curs és promoure una actitud crítica, conscient de la complexitat dels problemes teòrics i de les seves implicacions polítiques. Per això, el fil conductor que seguirem serà “la paradoxa”. L'alumnat adquirirà coneixements sobre l'estat de la qüestió de la teoria feminista contemporània pel que fa a les seves representants més destacades i influents i els conceptes. Adquisició d'aprenentatges o destreses: Capacitat d'anàlisi contextual de textos, capacitat d'anàlisi teòrica-crític de textos teòrics i filosòfics, capacitat de relacionar teories i pràctiques polítiques, capacitat d'aportar una visió crítica a una exposició teòrica, capacitat d'exposar en un text escrit un raonament teòric-polític personal.

❖ **Metodologia d'investigació feminista**

Aquesta assignatura es proposa preparar a l'alumnat per escometre l'objectiu acadèmic general de la recerca feminista actual, enfocat a la revisió i reconstrucció de les ciències amb perspectiva de gènere, procés que requereix l'eradicació de les fal·làcies difoses pels biaixos de les disciplines androcèntriques, que es produeixen per una mala praxi metodològica. Per això es revisen els debats feministes sobre els fonaments de la recerca científica, la qual cosa requereix en primer lloc conèixer els fonaments epistemològics generals, la sistematització dels principis i procediments metodològics i l'anàlisi dels aspectes abordats per les crítiques feministes. Paral·lelament es persegueix un objectiu aplicat, perquè aquests biaixos es reproduïen en tots els problemes que aborda la recerca feminista i la seva superació requereix la demostració dels errors conceptuals que els mantenen. Per a la consecució d'aquest nivell pràctic s'aporten guies de les aplicacions més utilitzades per la recerca feminista. I es practiquen les tècniques més actuals, com són l'anàlisi bibliomètrica, l'anàlisi de contingut, la redacció de projectes de recerca i les diferents fases de la integració de la informació fins a l'anàlisi quantitativa i qualitatiu de dades.

❖ **Violències patriarcales**

Un dels problemes punyents amb els que actualment es troba la societat és el d'aquelles relacions afectives que presentades com equilibrades, són o poden ser també relacions de desigualtat i violència, de vulneració de la llibertat de les dones i dels seus drets bàsics. 10 L'objectiu principal de l'assignatura és permetre a l'alumnat aplicar a la perspectiva psicosocial categories d'anàlisis feministes de les construccions de les identitats femenines, masculines o trans, conèixer la dinàmica de les relacions d'amor, les seves relacions de poder i les relacions de violència en el marc de les violències vers les dones. Es posa èmfasi en els processos d'alliberament i recuperació de les dones supervivents d'una situació de violència. Es dona a conèixer els mitjans i programes d'intervenció d'ordre psicològic, social i educatiu que afavoreixen una mobilització vers relacions afectives Igualitàries i lliures de violència. Es donen a conèixer, també, les intervencions de transformació de l'exercici de la violència masclista interpersonal. Amb l'anàlisi de documents es pretén també desenvolupar les capacitats d'anàlisi i identificació de l'alumnat que proporcionen una visió analítica crítica d'alliberament i transformació de les relacions afectives.

❖ **Representacions culturals dels gèneres i les sexualitats**

A través de l'estudi dels discursos i de les representacions del sexe, sexualitat i gènere així com de diverses modalitats d'organització sociopolítica i cultural de les relacions de sexe/gènere que estan vinculades a significats simbòlics de forma dinàmica, aquesta assignatura s'interroga sobre les diverses maneres en que els sistemes de sexe/gènere s'estructuren, es plasmen i es transformen en la vida en societat en diferents cultures i 11 moments de la història. L'objectiu d'aquesta assignatura és, per tant, introduir a les estudiants als estudis de sexe/gènere amb especial atenció a com es relacionen la raó pràctica de sistemes de sexe/gènere amb la seva raó simbòlica-cultural

❖ **Estudis lèsbics, gais i queer**

Des de la dècada de 1990 el feminisme i la perspectiva de gènere han anat obrint la seva mirada anant més enllà de la dicotomia dona/home i mostrant com el gènere també pot ajudar-nos a explicar altres realitats com les de lesbianes, gais, trans i intersex. L'assignatura proposa analitzar les realitats d'aquests grups socials des d'una perspectiva de gènere per entendre la seva opressió, quin paper juguen en el manteniment de l'ordre heteropatriarcal, com reproduïxen i subverteixen les normes de gènere, i quines són les aportacions que han elaborat des de l'acadèmia i l'activisme. Més concretament, els objectius del curs són: a) donar a conèixer diferents perspectives teòriques en relació al tema (essencialisme, construccionisme i teoria queer); b) aproximar-se amb complexitat a la realitat de l'homofòbia i la transfòbia; c) explicar en perspectiva el procés històric de construcció de les categories sexuals des de la medicina, l'Estat i l'activisme; i d) donar a conèixer les principals aportacions teòrico-polítiques de la teoria i l'activisme LGBTQ.

❖ **Polítiques públiques des de la perspectiva feminista**

Els diferents models d'Estat mai han estat neutrals enfront a les necessitats i els desitjos de les dones, sinó que les seves polítiques públiques han adoptat diversos models per abordar els drets de les dones, ignorant-les o incloent-les de diverses formes. Per la seva part, els moviments de dones han desenvolupat propostes molt diverses sobre quines polítiques públiques han de portar-se a tenir per respondre a les vindicacions feministes. L'objectiu del curs és introduir la perspectiva feminista en l'anàlisi de les polítiques públiques. Per això es planteja estudiar el desenvolupament de les polítiques de gènere, així com els instruments i les tècniques utilitzades. L'assignatura s'orienta a garantir l'aprenentatge de les competències bàsiques per entendre i aplicar polítiques públiques en l'àmbit de les polítiques de dones i gènere, concretament: a) Aprendre a utilitzar tècniques i mètodes per l'estudi i la realització de les polítiques públiques; b) Analitzar la realitat de les polítiques públiques des de la perspectiva feminista.

❖ **Anàlisi feminista del dret**

Aquesta assignatura es proposa oferir una reflexió feminista sobre el paper del dret en la vida de les dones. Els coneixements que s'imparteixen versen sobre qüestions teòriques bàsiques del dret des del punt de vista feminista, alguns dels debats actuals de la bioètica, com a exemples de regulació jurídica d'especial impacte en la vida de les dones, els sistemes internacional i europeu de protecció de drets de les dones, donant a conèixer els principals instruments normatius i les pràctiques seguides per les institucions internacionals europees, les bases conceptuals dels mecanismes sociojurídics que permeten entendre el fonament de les polítiques d'igualtat des d'una perspectiva internacional i europea.

❖ **Plans d'igualtat a les empreses**

L'assignatura proposa oferir eines per a una reflexió feminista sobre un instrument de transformació social en la detecció, correcció i eliminació de les discriminacions per raó de gènere en l'àmbit laboral. S'abordaran els conceptes teòrics necessaris per entendre la importància i l'impacte dels plans d'igualtat en l'àmbit de l'administració pública i de l'empresa privada i coneixements bàsics d'algunes de les matèries incloses com a necessàries en el contingut d'un pla d'igualtat. D'aquesta manera, es pretén que les persones que cursin aquesta assignatura assoleixin uns coneixements bàsics sobre: a) Qüestions teòriques bàsiques de la legislació laboral en matèria d'igualtat en el sector públic i en el sector privat, b) El concepte, els supòsits, les fases i els camps d'actuació dels plans d'igualtat en el sector públic i privat, c) els procediments de creació, aprovació, aplicació i avaluació dels plans

d'igualtat, d) Exemples de plans d'igualtat en l'administració pública i en el sector empresarial i e) Els límits i oportunitats dels plans d'igualtat com un instrument de transformació social en la detecció, correcció i eliminació de les discriminacions per raó de gènere en l'àmbit laboral

❖ **Promoció de la salut i morbiditat diferencial**

Els problemes de salut són un fenomen complex que requereixen un anàlisi d'aspectes com la morbiditat diferencial, els determinants de salut i les polítiques de salut entre d'altres. L'objectiu general de l'assignatura és adquirir coneixements per intervenir socialment en temes de salut incorporant la perspectiva de gènere. Es pretén que els alumnes una vegada finalitzada l'assignatura siguin capaços de: a) Analitzar les relacions de les dones amb les pràctiques de salut. b) Afrontar qüestions puntals en l'atenció de la dona en l'àmbit de la salut i especialment en el context multicultural contemporani. c) Desenvolupar la seva pròpia aportació en el context de la investigació avançada i/o l'aplicació professional. d) Reflexionar críticament en l'àmbit de la salut des d'un context personal, ètic i legal. e) Promoure l'estat de salut a través del coneixement de la promoció de la salut i els determinants socials que la influeixen. f) Incorporar el punt de vista del gènere en l'anàlisi de la situació de salut actual.

❖ **Arquitectura, espai i gènere**

L'assignatura es proposa posar en contacte amb la realitat i la història de l'espai construït, del nostre entorn quotidià i dels valors que des d'una perspectiva de gènere podem ressaltar. Vol demostrar la importància que l'entorn construït posseeix sobre l'experiència d'habitar, en sentit individual i col·lectiu, així com, posar en contacte a l'alumnat amb l'estat actual de l'arquitectura i de l'urbanisme, amb les diferents polítiques i ideologies que donen forma a l'entorn: modelen l'espai construït, ho distribueixen i li atorguen sentit simbòlic o social. Es pretén propiciar el reconeixement de l'espai propi i del valor biogràfic dels espais, del pes que adquireixen en la memòria i en l'horitzó dels nostres desitjos; adquirir consciència de l'espai com a dret i capacitar per posicionar-se respecte a les situacions de tensió o crisi en les quals l'espai construït adquireix rellevància. A més de capacitar per a la interpretació històrica, simbòlica i ideològica d'espais, entorns i paisatges i per a la comprensió estètica de l'entorn construït i la seva anàlisi crítica. Caldrà també capacitar per a la interpretació de documents de representació de l'espai.

❖ **Gènere, literatura i frontera: de les teories als textos**

A diferència dels discursos patriarcal que conceben les fronteres com espais tancats, àrids i insegurs, l'escriptora xicana Gloria Anzaldúa reivindica a *Borderlands / La Frontera* (1987) que és en situacions de frontera i no en defensa d'unes marques frontereres que es produeixen els millors intercanvis culturals. El principal objectiu d'aquesta assignatura és explorar diferents teories i textos literaris que consideren l'espai de la frontera com el millor lloc per a la comunicació entre cultures, llengües i identitats, per obert, tolerant, (re)creatiu i (re)generador de material cultural. Finalment, en aquesta assignatura s'aplicarà el concepte de frontera a tres àmbits de coneixement teòric i textual diferents, en els quals treballarem: a) com els estudis de gènere angloamericans han viatjat per diferents contextos postcolonials i han estat (re)apropiats, b) com la metàfora de la frontera ha generat frondosos espais teòrics i textuais en la literatura xicana femenina, i c) com es dissol la frontera entre el jo i l'altre dins l'espai textual en la poesia femenina